

ETO: 651.926(497.113)
070.481

ORIGINAL SCIENTIFIC PAPER

DOI: 10.19090/hk.2024.4.99-109

JUHÁSZ TÓTH Tímea

Újvidéki Egyetem, Bölcsészettudományi Kar
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék
Újvidék, Szerbia
timea.tot.juhas@ff.uns.ac.rs
ORCID 0000-0003-0004-9579

A VAJDASÁG AUTONÓM TARTOMÁNY HIVATALOS LAPJÁNAK MAGYAR FORDÍTÁSÁBAN TAPASZTALT GRAMMATIKAI ÁTVÁLTÁSI MŰVELETEKRŐL

Grammatical conversions in Hungarian translation of Official
Journal of the Autonomous Province of Vojvodina

Tehnike gramatičkog transfera u mađarskim prevodima
Službenog lista Autonomne pokrajine Vojvodine

A fordító a forrásnyelvi és a célnyelvi szöveg közötti transfert ún. átváltási műveletek segítségével valósítja meg. A dolgozat a grammatikai átváltási műveleteket vizsgálja Vajdaság Autonóm Tartomány Hivatalos Lapja 2019-ben megjelent számainak magyar fordításában. Az említett műveletekre a legtöbb esetben azért van szükség, mert a nyelvek grammatikai rendszere sokszor különbséget mutat. A szerb a magyarhoz képest analitikus nyelvnek számít, ezért grammatikai rendszerük felépítése szükségessé teszi az átváltási műveletek alkalmazását. Az eltérő nyelvtani felépítés miatt végtelennek mondható a grammatikai átváltási műveletek száma a fordításokban, ezért a dolgozat csak a szerb–magyar viszonylatú eljárásokra mutat rá.

Kulcsszavak: szakfordítás, fordítási technikák, grammatikai átváltási műveletek, szerb nyelv, magyar nyelv, Vajdaság Autonóm Tartomány Hivatalos Lapja

Bevezetés

A dolgozat közigazgatási-jogi jellegű szakszövegek szerbről magyarra való fordításának elemzésével foglalkozik. A vizsgálati korpuszt a Vajdaság Autonóm Tartomány 2019. évi *Hivatalos Lapjából* merítettük.

A fordító különböző technikák alkalmazásával valósítja meg a forrásnyelv és a célnyelv közötti transzfert. Ezeknek a technikáknak néhány típusát különböztetjük meg: a grammatikai, a lexikai, a pragmatikai és a stilisztikai átváltásokat. Ezúttal a grammatikai átváltási műveleteket vizsgáltuk az említett szakszövegekben.

A terminológiában bővelkedő szakszövegek fordításához az adott szakterület megfelelő ismerete szükséges. A jogi szövegek fordítójának azonban nemcsak a jogi terminológiát kell elsajátítania, hanem a jogi szemléletet és gondolkodásmódot is ahhoz, hogy értelmezni tudja a szöveget (Northcott–Brown 2006, 374).

A dolgozatban vizsgált nyelvek esetében nem hagyhatók figyelmen kívül a magyar és a szerb nyelv közötti szerkezetbeli különbségek sem. Ezek a nyelvek a szintetikus nyelvek közé tartoznak, „mivel a szavak mindkét nyelvben leginkább egynél több morfémát tartalmaznak” (Andrić 2009, 112). A magyar nyelv kevésbé tagoló a szerbhez szemben, ami abban nyilvánul meg, hogy kifejezéseit jobban tömöríti (Molnár Csikós 2016, 101). A magyar nyelv gazdaságosságra, tömörítésre való törekvése még inkább megnehezíti a fordító feladatát abban, hogy a szabályszerűségekkel teli jogi szövegek fordításában a nyelvnek ezt a sajátosságát vissza tudja adni.

A grammatikai átváltási műveletekre általában a nyelvek grammatikai rendszerének különbségei miatt van szükség (Klaudy 1994, 155). Emellett azonban más szövegépítési sajátosságok is szerepet játszanak, hiszen mások a szabályok például a szépirodalmi és a szakirodalmi szövegek felépítésében. A grammatikai átváltási műveletek négy fő csoportra oszthatók: cserék, áthelyezések, betoldások és kihagyások (Klaudy 1994, 100). Ezen a négy fő csoporton belül az alcsoportok felosztása már a nyelvpároktól és a fordítási irányoktól függnek. Az alábbiakban Vaszeva felosztását ismertetjük Klaudy alapján (Vaseva 1980, in Klaudy 1994, 100):

1. Grammatikai cserék

1.1. A szavak formájának megváltoztatása

1.1.1. Az igeidők megváltoztatása

1.1.2. Az ige személyének és számának megváltoztatása

1.1.3. Az ige módjának megváltoztatása

1.1.4. Az ige szemléletének megváltoztatása

1.1.5. Szenvedő ige felváltása cselekvő igével

1.2. A szófajok megváltoztatása

1.2.1. Főnév felváltása névmással és névmás felváltása főnévvel

1.2.2. Főnév felváltása igével

- 1.2.3. Főnév felváltása melléknévvel és melléknév felváltása főnévvel
- 1.2.4. Állítmányi melléknév felváltása igével
- 1.2.5. Ige felváltása főnévvel, határozószóval stb.

- 1.3. A mondatbeli szerepek megváltoztatása
- 1.4. Szó felváltása szókapcsolattal
- 1.5. Személytelen mondat felváltása személyessel
- 1.6. Egyszerű mondat felváltása összetettel
- 1.7. A mondatok határainak megváltoztatása

2. *Grammatikai áthelyezések*

- 2.1. Az alany mondatbeli helyének megváltoztatása
- 2.2. Az alany és állítmány egymáshoz viszonyított helyének megváltoztatása
- 2.3. Az összetett állítmány részeinek áthelyezése
- 2.4. A tárgy, a határozó és a jelzők mondatbeli helyének megváltoztatása

3. *Grammatikai betoldások*

- 3.1. A névelő betoldása
- 3.2. A birtokos jelző betoldása
- 3.3. Igei állítmány betoldása
- 3.4. A deszemantizált „ember” főnév betoldása

4. *Grammatikai kihagyások*

- 4.1. A személyes névmás kihagyása alanyi funkcióban
- 4.2. A mutató névmások kihagyása
- 4.3. Az eredeti szöveg redundáns elemeinek kihagyása
- 4.4. Fölösleges kiemelések, nyomatékosítások elhagyása
- 4.5. A szöveg sűrítése az olvasók háttérismereteinek figyelembevételével

Vaszeva felosztása elsősorban az orosz–bolgár fordítási irányú nyelvpár vizsgálatára vonatkozik, viszont részletes felosztásából kitűnik, hogy más nyelvpárokra, ebben az esetben a szerb–magyar fordítási irányra is alkalmazható. A grammatikai átváltási műveleteknek Vaszeva általi felosztását Klaudy a grammatikai konkretizálással és generalizálással bővíti, valamint felbontással és összevonással (Klaudy 1994, 155).

A grammatikai konkretizálásra akkor van szükség, amikor az egyik nyelvben hiányzik valamelyik grammatikai kategória, amely viszont a másik nyelvben megvan. Ezért, ha arra a nyelvre fordítunk, amelyben a szóban forgó kategória megvan, ennek a fordításba kötelezően bele kell kerülnie (Klaudy 1994, 156). Erre a leggyakoribb példa a nyelvtani nemek kategóriája, ami a jelen vizsgálat szempontjából is jelentős, hiszen ez a szerb nyelvben is megtalálható. A gram-

matikai konkretizálás ellentéte a grammatikai generalizálás. Ekkor valamely, a forrásnyelvben meglévő nyelvtani kategória eltűnik a fordításból.

A grammatikai összevonás és felbontás során a fordító megváltoztatja a mondathatárokat, két mondatot összevon, vagy egy mondatot két mondatra bont. Ennél pedig még gyakrabban fordul elő az az eset, amikor „a fordító a tagmondatok (mondategységek) határát változtatja meg, s a célnyelvi mondat több vagy kevesebb mondategységből fog állni, mint az eredeti” (Klaudy 1994, 163).

A jogszabályok nyelvezetének néhány jellemzője

A jogszabályok jellege kifejezetten normatív, ami azt jelenti, hogy céljuk az irányadás, a szabályok előírása, nem pedig a valóság körülírása. A normatív tartalom kifejezésére a magyar nyelvnek (a szerbvel egyetemben) nincs külön nyelvi eszköze (Gáspár–Somssich 2019, 33). Ezt a magyar nyelvben jelen idejű kijelentő mondat, egyes szám harmadik személyű megfogalmazással kell elérni. A szerbben is hasonló a helyzet, két különbséggel. Az egyik a passzív szerkezetek közkedvelt használata, a másik pedig a nyelvtani nemek megléte, amelyet a jogszabályokban hímnemben kell használni, ha azt a fogalmak természete máshogy nem követeli meg¹.

A jogszabályok nyelvezetének következő jellemzője a személytelen kifejezés mód. Gyakran van szükség arra, hogy egy eseményre cselekvő igével utaljunk, olyannal, amelynek természetes velejárója a tudatos cselekvő, a végrehajtó (ágens) megnevezése, olykor azonban nem szükséges az ágens említése (Kálmán 2012). „Amikor csak az esemény megtörténtét akarjuk kifejezni, valamilyen személytelen kifejezést kell használnunk” (Kálmán 2012). Kálmán László szerint a személytelenséget a magyar nyelvben „egyre inkább csak a többes számú alanyra utaló, de alanyt nem tartalmazó szerkezet fejezte ki”, viszont a kihagyott alany többértelműséget eredményezhet, így sérti a jogi szaknyelv egyértelműségre való törekvését. A személytelenséget a szerb nyelvben a meglévő passzív szerkezetekkel vagy a visszaható igealakokkal egyszerűbb elérni, mint a magyarban.

A magyar jogi szaknyelvre a főnévi szerkezetek túlzott alkalmazása jellemző (Hengl 2023, 76), különösen az *-ás/-és*, valamint a *-ság/-ség* képzős főnevek, de a birtokos személyragos alakok és az alárendelő szóösszetételek is (Szabó 2002, 199). A szerbben is hasonló a helyzet, ott az absztrakt és a deverbális

¹ Jedinstvena metodološka pravila za izradu propisa (Sl. glasnik RS, br.21/2010) <https://www.paragraf.rs/propisi/jedinstvena-metodoloska-pravila-za-izradu-propisa.html>

főnevek dominálnak (Katnić-Bakaršić 1999, 33). A szavak túlzott halmozását – ami szerbül legtöbbször genitívuszi birtokos esetben jelentkezik – és az így létrejött, nehezen érthető hosszú mondatokat Katnić-Bakaršić stilisztikai hibaként említi, hiszen ezek a szerkezetek eltérnek az általános nyelvi normáktól (Katnić-Bakaršić 1999, 32).

A grammatikai átváltási műveletek a fordításokban

A grammatikai átváltási műveletek elemzése során a dolgozat korpuszanyaga Vaszeva felosztása és a Klaudy által bővített hat főosztály alapján kerül csoportosításra. Tekintettel arra, hogy a főcsoportokon belül meghatározott alosztályok nyelvpároktól függően változhatnak, így ez a kutatás az említett szerzők szerinti alosztályokhoz már nem ragaszkodik. A dolgozat azokra a legfrekvensebb átváltási műveletekre mutat rá, amelyek jellemző iránya idegen nyelvről (ebben az esetben szerbről) a magyar.

Grammatikai cserék

A grammatikai csere az egyik leggyakrabban alkalmazott technika, amelynek számtalan altípusa van, hiszen a fordító folyamatosan kénytelen megváltoztatni a szavak formáját, szófaját vagy mondatrészi szerepét ahhoz, hogy azt a célnyelv grammatikai szabályaihoz tudja igazítani.

A szakirodalom az egyik gyakori altípusaként a főnév és a melléknév igével történő felváltását, azaz az „igésítést” tünteti fel (Klaudy 1994, 359). A jogi szaknyelv rendhagyó abban az értelemben, hogy a nyelvezetét a főnévi szerkezetek alkalmazása jellemzi (vö. Hengl 2023, 76).

Az (1) példamondat az *uspostaviti* igének a *létrehozás* főnévre, a (2) pedig a *finansirati se* igének a *finanszírozott* melléknévi igenévre való szófajváltását mutatja be:

- (1) Strane izražavaju spremnost da *uspostave* saradnju
A felek készségüket fejezik ki együttműködés *létrehozására*
- (2) aktivnosti koji *se finansiraju* po javnom konkursu
a nyilvános pályázat szerint *finanszírozott* projekttevékenységek

Grammatikai áthelyezések

A grammatikai áthelyezések a fordításban szórendi változtatásokként nyilvánulnak meg. A magyar mondat alapszórendje dominánsan SOV (subjectum-

objectum-verbum) típusú. Ezek alapján a mondat leghangsúlyosabb része a fordított szórendű vagy gyenge szemantikai töltésű igei állítmány előtt van (Klaudy 1994, 341). A szerb az SVO (subjectum-verbum-objectum) mintát követi, és a hangsúlyos bővítmények az ige után helyezkednek el. Így a szerb mondat szórendjét igen nehéz és természetellenes lenne átültetni magyarra, ezért a fordítás a grammatikai áthelyezés átváltási művelet alkalmazását teszi szükségessé.

- (3) Škola ostvaruje planove i programe nastave i učenja opšteg gimnazijskog obrazovanja i vaspitanja u četvorogodišnjem trajanju.

Az Iskola az általános gimnáziumi oktatás-nevelési tanítás-tanulási tantervet és programot négyéves időtartamban valósítja meg.

A (3) példában látható, hogy a szerb mondat bővítményei az igétől jobbra pozicionálnak, míg a magyar fordításban az ige a mondat végén helyezkedik el, a hangsúlyos bővítmények pedig előtte balra.

A főnévi csoporton belül a jelzők elhelyezése az igei bővítményhez hasonló mintát követ, tehát a magyarban a főnévtől balra való bővítés a jellemző. A (4) példamondatban látható, hogy a szerb *način* főnév bővítményei jobbra helyezkednek el, míg a magyar *módja* szó előtti birtokos jelző és minőségjelző pedig balra.

- (4) način rada i odlučivanja Pokrajinske vlade i njenih radnih tela a Tartományi Kormány és munkatestületeinek munka- és döntéshozatali módja

Grammatikai betoldás

A grammatikai betoldásokat általában a nyelvek közötti szintaktikai különbségek követelik meg. Valamilyen nyelvi elemet be kell toldani a mondatba, hogy grammatikailag helyes mondat jöjjön létre (Klaudy 1994, 321). Ebben a műveletben is van néhány alcsoport, de a dolgozatban csak a korpuszanyagban leggyakrabban előforduló átváltásokat mutatjuk be, amelyek jellemző iránya szerbről magyar.

A magyar nyelvben a főnevekhez csatolt bővítmények helyzetét a mondatban leggyakrabban a balra pozicionálás jellemzi. Ez sokszor csak „kiszélesítő” melléknévi igenevek betoldásával oldható meg (Klaudy 1994, 321), amelyek fellazítják a bővített főnévi szerkezeteket. A korpuszanyagban az erre a célra használt melléknévi igenevek a *való* és a *levő* bal irányú bővítéssel szerepelnek, mint ahogyan azt az (5) és a (6) példamondatok mutatják:

- (5) imaju pravo uvida u podnete prijave
a benyújtott kérelmekbe **való** betekintésre jogosultak
- (5) sredstva sa podračuna
az alszámlán **levő** pénzeszközök

Grammatikai kihagyás

A grammatikai kihagyások esetében hasonló a helyzet, mint a betoldásoknál, hiszen erre a műveletre is a nyelvek közötti szintaktikai különbségek miatt van szükség. Az idegen nyelvről magyarra való fordítási irányra jellemzőek az alany, a tárgyi bővítmény és a birtokos jelző kihagyása. A magyar nyelv az alanyi funkciót az explicit alany kihagyásával is ki tudja fejezni. A (7) mondat a szerb *on* alanyi funkciót betöltő személyes névmás kihagyására mutat példát úgy, hogy a magyarban az alanyt a *jog* főnévre illesztett birtokos személyjellel jelöli.

- (7) Ako starešina pokrajinskog organa koji je doneo osporeni akt nije član Pokrajinske vlade, **on** ima pravo da učestvuje u radu sednice Pokrajinske vlade za vreme rasprave o ukidanju, odnosno poništenju tog akta.

Ha a vitás aktust meghozó tartományi szerv vezető tisztségviselője nem tagja a Tartományi Kormánynak, **joga** van a Tartományi Kormány ülésén, a szóban forgó aktus hatályon kívül helyezése, illetve megszüntetése megvitatásán részt venni.

A magyar nyelv nemcsak a birtokos jelzőn tudja jelölni a birtokviszonyt, hanem a birtokszón is (Klaudy 1994, 337). A (8) példamondatban a birtokos már az előzményekből ismert, ezért nem szükséges újból megismételni, mint a szerbben, hiszen a *használata* birtokszó alakja jelölve van és úgyszintén biztosítja a visszautalást.

- (8) Sekretar Pokrajinske vlade stara se o čuvanju pečata Pokrajinske vlade i odgovoran je za **njegovu upotrebu**.

A Tartományi Kormány titkára gondoskodik a Tartományi Kormány pecsétjének őrzéséről és felel **használatáért**.

Grammatikai konkretizálás és generalizálás

Egyes nyelvtani kategóriák némely nyelvben léteznek, másokban pedig nem, így ezekre az átváltási műveletekre az adott hiányzó kategóriák pótlása vagy elhagyása miatt van szükség. Ha plusz kategóriával rendelkező nyelvre fordítunk,

a fordítás konkrétabb lesz (ezért beszélünk „konkretizálásról”), ha pedig mínusz kategóriával rendelkező nyelvre fordítunk, a fordítás veszít konkrétságából (ezért beszélünk „generalizálásról”) (Klaudy 1994, 287). Ebben a csoportban leggyakrabban a nemek konkretizálása vagy generalizálása jelenik meg, esetünkben a forrásnyelvben, a szerbben megvan ez a jelenség, míg a célnyelvben, a magyarban nincs, így a fordítónak grammatikai generalizálást kell alkalmaznia.

Ebből következik a generalizálás miatti félreérthetőség és az ebből adódó probléma megfelelő kezelése. A nyelvtani nemek hiányából adódó automatikus generalizálás (személyes névmások elhagyása) félreértést is okozhat, különösen a szöveg elején, amikor a kontextus még ismeretlen, továbbá mondatok vagy tagmondatok határán, amikor a követő mondatban változik az alany, illetve az előző mondatra való visszautalásnál (Klaudy 1994, 294). A jogszabályok megszóvegezésére vonatkozó szabályok szigorúak, a szerb nyelvben a hímnem használatát írják elő, valamint a többszörös, folyamatos ismétlés is megengedett a félreérthetőség elkerülése érdekében. Ha az adott főnév nem ismétlődik, akkor a rá utaló személyes névmás nem jelenik meg a mondathatáron, és különösen nem fordul elő, hogy a következő mondatban az alany megváltozzon, anélkül, hogy újra megneveznénk. Amennyiben személyes névmással való utalás történik, az csak az összetett mondaton belüli mellékmondat határán jelentkezik. A magyar ezt birtokos névmással vagy birtokjellel tudja megnevezni, így a nemek azonosításának funkcióját is némileg ellátja. Az adott korpuszanyag tekintetében ennek a grammatikai átváltási műveletnek az alkalmazása elenyésző. Az előző átváltási műveletnél (Grammatikai kihagyás) már idézett (7) példamondat **on** személyes névmása a mondat elején megnevezett **starešinára** vonatkozik. A magyar fordítás ezt a **jog** főnévre illesztett birtokos személyjellel jelölte, így a fordító a birtokos viszonyt ki tudta fejezni, de a hímnem ily módon nem konkretizálható teljes mértékben, mivel ez a grammatikai kategória a célnyelvben hiányzik.

Grammatikai felbontás és összevonás

A grammatikai felbontás során a fordító felbontja a mondathatárokat, és egyetlen forrásnyelvi mondatból két vagy több célnyelvi mondatot alkot, vagy pedig a mondathatáron belül marad, és újabb tagmondatot hoz létre. Az első esetre a vizsgált korpuszanyagban nem volt példa. Viszont a mondathatárok megváltoztatása a magyarról idegen nyelvre, valamint az idegen nyelvről magyarra való fordításra is egyaránt jellemző művelet, de a mondaton belüli felbontás már többnyire csak a magyarra történő fordítás sajátossága. A (9)

példamondatban a fordító melléknévi igeneves szerkezetet emelt fel a mondat szintjére, így az *upisani* (*beírt, bejegyzett*) melléknévi igenevet a *szerepel* aktív igére váltotta, létrehozva egy újabb tagmondatot.

- (9) Sredstva iz člana 2. ove odluke mogu se dodeliti ustanovama socijalne zaštite sa sedištem na teritoriji Autonomne pokrajine Vojvodine i pružaocima usluga socijalne zaštite – udruženjima građana *upisanim* u registar u nadležnom organu...

A jelen határozat 2. szakaszában említett eszközöket a Vajdaság autonóm tartományi székhellyel rendelkező szociális védelemmel foglalkozó intézményeknek kell odaítélni, valamint a szociális védelmi szolgáltatásokat nyújtóknak – polgári egyesületeknek, amelyek *szerepelnek* az illetékes szerv nyilvántartásában...

A grammatikai összevonás az előzőekben vázolt felbontás ellentéte. Itt is két alapesetet különböztetünk meg. Az első az, amikor a fordító két vagy több forrásnyelvi mondatot von össze egy mondattá. A másik pedig, amikor mondathatáron belül marad, de a forrásnyelvi mondat valamelyik önálló mondategységét (tagmondatát) főnévi vagy igenévi szerkezetté alakítja, azaz lesüllyeszti a mondat szintje alá (Klaudy 1994, 314). Az utóbbi átváltási művelet jellemző iránya magyarról idegen nyelvre, a vizsgált korpuszanyagban mégis szép számban fellelhetők az ezt bemutató példák. A (10) példamondat szerb *uređuje se* aktív igéjét a magyar a *szabályozó* folyamatos melléknévi igenévvel adja vissza, lesüllyesztve így azt a mondat szintje alá.

- (10) Žalbena komisija u svom radu primenjuje zakon kojim *se uređuje* opšti upravni postupak.

A Fellebbezési Bizottság munkája során az általános közigazgatási eljárást *szabályozó* törvényt alkalmazza.

Összegzés

A dolgozat a 2019. évi *Hivatalos Lap* közigazgatási-jogi jellegű szakszövegeinek szerbről magyarra történt fordításaiiban alkalmazott grammatikai átváltási műveleteket elemezte.

A grammatikai cseréken belül a főnév és a melléknév helyettesítése igével, azaz az „igésítés” nem gyakori művelet a jogszabályokban, inkább ennek fordítottjára találhatunk több példát, amikor a szerb igét főnévvel vagy melléknévvel fordítják magyarra. Az egyik leggyakrabban alkalmazott technika a gramma-

tikai áthelyezés, mivel a szerb mondat szórendjét a magyar nem tudja adekvá-
tan ugyanabban a sorrendben visszaadni. Emellett a bővítmények is máshogy
pozicionálódnak, mint a szerbben. A grammatikai betoldások is gyakoriak,
túlnyomórészt pedig a *való* és a *levő* melléknévi igenevekkel való betoldás
jelentkezik. A kihagyások nem jellemzőek erre a szövegtípusra. A konkretizá-
lásnál és generalizálásnál a nemek kategóriájának az eltűnése jelentkezik, tehát
ezekben az esetekben a fordító generalizál. A grammatikai felbontás és össze-
vonás tekintetében a fordító mindig mondathatáron belül marad, de gyakoribb
a tagmondatok lesüllyesztése a mondat szintje alá, azaz a tagmondatok össze-
vonása, mintsem az újabb tagmondat létrehozása.

Irodalom

- Andrić Edit. 2009. Mennyire szintetizáló nyelv a magyar és analizáló nyelv a szerb?
Hungarológiai Közlemények 40 (1): 112–126.
- Gáspár Endre – Somssich Réka. 2019. Nemzeti jog nemzetközi térben, avagy termino-
lógiai és stilisztikai dilemmák a magyar joganyag angol nyelvre fordítása során. In
Diszciplínák találkozása: nyelvi közvetítés a XXI. században, szerk. Szoták Szilvia.
28–41. Budapest: OOK-Press Kft.
- Hengl Melinda. 2023. *Jogi kommunikáció*. Pécs: Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jog-
tudományi Kar. [https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/34934/PTE-AJK-
20230413.pdf?sequence=3&isAllowed=y](https://pea.lib.pte.hu/bitstream/handle/pea/34934/PTE-AJK-20230413.pdf?sequence=3&isAllowed=y) (2024. jan. 10.)
- Kálmán László. 2012. Csak semmi személytelenség, magyarok vagyunk! *Nyelv és
Tudomány*. [https://www.nyest.hu/hirek/csak-semmi-szemelytelenseg-magyarok-
vagyunk](https://www.nyest.hu/hirek/csak-semmi-szemelytelenseg-magyarok-vagyunk) (2024. jan. 10.)
- Katnić-Bakaršić, Marina. 1999. *Lingvistička stilistika*. Prága–Budapest: Open Society
Institute, Center for Publishing Development Electronic Publishing Program. [https://
www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6881/objava_20387/fajlovi/lingvostilistika.pdf](https://www.ucg.ac.me/skladiste/blog_6881/objava_20387/fajlovi/lingvostilistika.pdf)
(2024. jan. 10.)
- Klaudy Kinga. 1994. *A fordítás elmélete és gyakorlata*. Budapest: Scholastica [https://
mek.oszk.hu/22600/22623/22623.pdf](https://mek.oszk.hu/22600/22623/22623.pdf) (2024. jan. 10.)
- Molnár Csikós László. 2016. A szavak és a szókapcsolatok közötti jelentésmegoszlás.
Hungarológiai Közlemények 17 (1): 99–110.
- Northcott, Jill – Brown, Gillian. 2006. Legal Translator Training: Partnership between
Teachers of English for Legal Purposes and Legal Specialists. *English for Specific
Purposes* 25 (3): 358–375.
- Szabó Miklós. 2002. *Kommunikáció általában és a jogban*. Miskolc: Bíbor Kiadó.
- Vaseva, Ivanka. 1980. Teorija i praktika perevoda. In Klaudy Kinga. *A fordítás elmé-
lete és gyakorlata*. Budapest: Scholastica.

GRAMMATICAL CONVERSIONS IN HUNGARIAN TRANSLATION OF OFFICIAL JOURNAL OF THE AUTONOMOUS PROVINCE OF VOJVODINA

The translator achieves the transfer between the source and target languages using various conversion techniques. This work examines the grammatical transfer techniques in the Hungarian translation of the issues of the Official Journal of the Autonomous Province of Vojvodina published in 2019. In most cases, the mentioned techniques are necessary because the grammatical systems of languages often show differences. Compared to Hungarian, the Serbian language is considered analytical, therefore the structure of their grammatical system requires the use of conversion techniques. Due to the different grammatical structure, it can be said that the number of grammatical transfer techniques in translations is infinite, therefore this work indicates only those whose characteristic direction is from Serbian to Hungarian.

Keywords: specialized translation, translation techniques, grammatical conversion operations, Serbian language, Hungarian language, The Official Journal of the Autonomous Province of Vojvodina

TEHNIKE GRAMATIČKOG TRANSFERA U MAĐARSKIM PREVODIMA SLUŽBENOG LISTA AUTONOMNE POKRAJINE VOJVODINE

Transfer između izvornog i ciljnog jezika prevodilac postiže pomoću razne tehnike konverzije. Ovaj rad proučava tehnike gramatičkog transfera u mađarskim prevodima Službenog lista Autonomne pokrajine Vojvodine koji su objavljeni 2019. godine. U većini slučajeva, pomenute tehnike su neophodne, zato što gramatički sistemi jezika pokazuju raznolikost. U poređenju sa mađarskim, srpski jezik se smatra analitičkim, zbog toga struktura njihovog gramatičkog sistema zahteva upotrebu tehnika konverzije. Zbog različite gramatičke strukture, može se reći da je broj tehnika gramatičkog transfera u prevodima beskonačan, stoga ovaj rad ukazuje samo na one čiji je karakterističan smer sa srpskog na mađarski.

Cljučne reči: stručno prevođenje, tehnike prevođenja, tehnike gramatičkog transfera, srpski jezik, mađarski jezik, Službeni list Autonomne pokrajine Vojvodine